

Bakanlık Adı	:	Maliye Bakanlığı
Tebliğ Adı	:	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Yeni Türk Lirası Kullanımında Özel Kesim Muhasebe Sistemine İlişkin Olarak İşletmeler Tarafından Uyulacak Esaslar Hakkında)
Tebliğ No	:	Sıra No: 14
R. Gazete Tarihi	:	28/12/2004
R. Gazete Sayısı	:	25684

MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ (YENİ TÜRK LİRASI KULLANIMINDA ÖZEL KESİM MUHASEBE SİSTEMİNE İLİŞKİN OLARAK İŞLETMELER TARAFINDAN UYULACAK ESASLAR HAKKINDA) SIRA NO: 14

1. Yeni Türk Lirası İle İlgili Yapılan Düzenlemeler

5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun(1) Geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında bu Kanunun uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; görev alanına giren konularda düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun yetkili olduğu hükmü bulunmaktadır.

Bu hükme göre, 5083 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler çerçevesinde Yeni Türk Lirası kullanımında özel kesim muhasebe sistemine ilişkin olarak işletmeler tarafından uyulacak esaslar hakkındaki 13 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 06/10/2004 tarihli ve 25605 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bakanlığımıza intikal eden olaylardan, Yeni Türk Lirası kullanımında özel kesim muhasebe sistemine ilişkin olarak işletmeler tarafından uyulacak esaslar hakkında oluşan tereddütleri gidermek ve uygulama birliği sağlamak amacıyla 13 sıra numaralı Tebliğe ilave olarak aşağıdaki düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüştür.

2. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde Yapılan Değişiklikler

2.1. Genel tebliğin III-01.01.2005 Tarihinden Sonra Yapılacak İşlemler bölümünün 1-Muhasebe Kayıt Düzeni ile İlgili Yapılacak İşlemler kısmının 1.4 fıkrasının birinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraflar eklenmiştir.

“Ancak, yukarıda verilen ömekte vergiyi doğuran olayda hesaplanan vergi ile ilgili indirimde veya mahsuba konu olacak bir vergi bulunmamaktadır. Katma Değer Vergisinde (KDV) ise mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde malın teslimi veya hizmetin yapılması ile vergiyi doğuran olay meydana gelmekte ve vergiyi tabi her bir olay için tespit edilen KDV oranı uygulanarak vergi hesaplanmaktadır. Kısaca vergi fiyata bağlı olarak hesaplanmakta, perakende satışı yapılan mallarda KDV satış fiyatına dahil olarak belirtilmektedir. İşletmeler tarafından tahsil edilen KDV’den önceki aşamalarda ödenen KDV mahsup edilmekte, tahsil edilen KDV’nin mahsup edilecek KDV’den fazla olması halinde aradaki fark vergi dairesine yatırılmakta, aksi durumda ise mükellefin sonraki döneme devreden KDV ortaya çıkmaktadır.

Birim fiyatı düşük ve indirimli oranda vergilendirilen mal ve hizmetlerin perakende satışını yapan işletmelerde KDV’nin hesaplanmasının 5083 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile birlikte değerlendirilmesi halinde işletme sahiplerinin birim fiyatları ve satış miktarlarına bağlı olarak leh veya aleyhlerine bir durum ortaya çıkmaktadır. Örneğin, 01/01/2005 tarihinden sonra bir bakkaldan veya fırından bir adet ekmeğin satın alındığını, bir adet ekmeğin fiyatının KDV dahil 30 YKr (0,30 YTL) olduğunu varsayalım. Belirtilen birim fiyattan; KDV dahil satış bedelleri, hesaplanan KDV ve tamamlama sonucu KDV’nin alacağı bazı değerler aşağıda tablo halinde gösterilmektedir.

KDV Oranı (%)	Birim fiyat (YKr)	Adet	KDV dahil satış bedeli (YKr)	KDV (YKr)	Tamamlama sonucu KDV (YKr)
1	30	1	30	0.29	0
1	30	2	60	0.59	1
1	30	3	90	0.89	1
1	30	5	150	1.48	1
1	30	7	210	2.07	2
1	30	280	8,400	83.16	83
18	30	1	30	4.57	5
18	30	3	90	13.72	14
Genel toplam			106,82 YKr	107,00 YKr	

Tablodan görüleceği üzere, satılan bir adet ekmeğe isabet eden KDV 0,29 YKr olmakta ve bu vergi müşteriden tahsil edilmektedir. Çünkü, müşteriden tahsil edilen 30 YKr’luk bedele KDV dahilidir. İşletmenin tüm satışlarını tek tek gerçekleştirmesi durumunda KDV’nin hesaplanması işlemlerinin tek tek satış bazında ele alınması halinde hesaplarda tahsil edilen KDV bulunmayacaktır.

Aynı işletmenin iki adet ekmeğin satması halinde ise hesaplanan KDV 0,59 YKr olmasına rağmen yasa hükmü gereği bu değer 1 YKr’a tamamlanmakta ve hesaplarda tahsil edilen KDV 1 YKr olarak görülmektedir. Bu durumda da işletme sahibi tahsil etmediği 0,41 YKr KDV’ni hesaplarına dahil etmek zorunda kalmaktadır.

Kanunun 2 nci maddesi hükmü gereği bir adet ekmeğe isabet eden ve yarım YKr altında olan vergi işlem bazında dikkate alınmamakta, iki adet ekmeğin olması halinde ise mükellef hesaplarında tahsil edilmeyen ancak fiyata dahil olduğu için tahsil edilmiş gibi görünen KDV bulunmaktadır.

Birim değeri düşük malların perakende satışını yapan işletmelerin vergi hesaplamalarını doğru ve tam olarak ortaya koyabilmeleri için ödeme kaydedici cihazların YTL’na göre işlem yapmaları hakkında yayımlanacak Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğlerde yapılacak düzenlemelere uyumlu hale getirilmesi zorunludur. Mükellefler muhasebe kayıtlarında esas alacakları KDV hesaplamalarını yayımlanacak KDV genel tebliğinde yapılacak düzenlemelere göre yapacak ve vergi dairesine beyan edecektir.”

2.2. Genel tebliğin III-01.01.2005 Tarihinden Sonra Yapılacak İşlemler bölümünün 1-Muhasebe Kayıt Düzeni ile İlgili Yapılacak İşlemler kısmının 1.7 fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki 1.8. numaralı fıkra eklenmiştir.

“1.8- Bilindiği üzere, 01/01/2005 tarihinden sonra Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’na YTL birimi üzerinden gösterge niteliğinde ilan edilecek döviz ve efektif kurlarından sıfırla başlayan kurlar sıfırdan sonra 5 basamak olarak ilan edilecek ve nominal değeri daha küçük kurlar ise 100 birim üzerinden ifade edilecektir. Aynı